

POPULISMI EDETABELI TULEMUSED

	Lubadus / loosung	Erakond	Skoor*	Keskmine**	Standard-hälve***	Selgitused - mille poolest on populistlik
1	Me ei vaja diktaati! Me vajame riiki, mida me kõik juhime. Meil on lihtne üleskutse: võtame riigi tagasi!	VE	95,42	6,68	0,75	<i>Rahva nimel rääkimine ja rahva ning eliidi vastandumine.</i> Äärmiselt emotsionaalselt ning ülepausutatud sõnastuses esitatud loosungid, kus räägitakse populismile omaselt kogu rahva nimel ning vastandatakse rahvast ja "eliiti".
2	Tõstame alampalga 1000 euron.	KE	92,59	6,48	1,08	<i>Majanduslik populism.</i> Jäetakse rääkimata sellise otsuse ühiskondlikud tagajärjed (nt töötuse kasv) ning mängitakse inimeste lootustele saada kiires korras rohkem palka. Lisaks võib sellisest sõnastusest välja lugeda nagu saaks valitsus ühepoolset lihtsalt miinimumpalga 1000 euronit tõsta, kuigi tegelikkuses lepatakse täpne määr kokku sotsiaalpartnerite vahelistel läbirääkimistel.
3	Korraldada elektriturgu ümber nii, et Eestis oleks Euroopa odavam elekter.	EKRE	91,80	6,43	1,08	<i>Majanduslik populism.</i> Eesti opereerib avatud Euroopa elektriturul, seega ei ole selline ümberkorraldamine realistlik. Keerulisele probleemile on pakutud lihtne, ent teostamatu lahendus, samuti ei ole mingilgi määral selgitatud milliseid samme eesmärgi saavutamiseks astutakse.
4	Rakendame riikliku kodanikupalga, mis tagaks kõigile osalus- ja kindlustunde. Seda lisaks pensionitele ja emapalgale. Kodanikupalk asendaks eelkõige täiesti ebapiisavat lastetoetust ning toimetulekutoetust, mille taotlemine on täna töömahukas ja aeganõudev ning väärkust riivav.	ROH	91,29	6,39	1,24	<i>Majanduslik populism.</i> Lubatakse fundamentaalseid ümberkorraldusi senises toetuste skeemis, jättes samas lahtiseks, kuidas seda plaani reaalselt rakendada asutaks. Sisuliselt lubatakse inimestele lihtsalt raha kätte ilma ühegi selgituseta (nt kas mingid teenused selle arvelt vähenevad).
5	Mitte nõustuda meie rahva ja riigi huve mitteametavate rahvusvaheliste lepingute sõlmimisega ja võtta tagasi allkirjad loovutuslikult piirileppelt Venemaaga.	EKRE	87,57	6,13	1,42	<i>Vastandumine poliitilisele eliidile.</i> Jääb mulje, nagu senini on Eestis üleüldiselt rahvusvahelisi leppeid sõlmitud rahva tahte vastaselt ja kahjulikult.

6	Teeb kõik, et Eesti Vabariigi sajandaks sünnipäevaks oleksid meie maalt kadunud viimasedki okupatsiooniaja keelelised jäänukid. Korjame kokku ja anname muuseumisse seni veel avalikku ruumi risustavad viimseidki tänavasildid, mis on kahes tähestikus.	RE	86,79	6,08	1,48	<i>Emotsionaalne loosung.</i> Tugevalt ülepaisutatud ning vastandav retoorika. Püütakse mängida inimeste emotsioonide ja rahvustunnetuse peal. Lubaduse sisuline pool on triviaalne, ent esitusviis grandioosne, justkui läheks erakond ise tänavasilte maha tirima.
7	Me taastame inimese usu oma riiki. See on tohutu ressurss, mis väljendub ka lisandunud maksutuluse. Me panustame selle suuremasse julgeolekusse.	VE	85,16	5,96	1,49	<i>Rahva nimel rääkimine, rahva ja eliidi vastandumine, emotsionaalne loosung.</i> Seatud on hägune ja raskestimõistetav siht (taastada inimeste usk oma riiki). Samuti on loodud küllaltki absurdne seos inimeste usu, maksutulude ja julgeolekusse panustamise vahel.
8	Tõstame erakorraliselt pensione. Taastame pensionite ostujõu. Vabastame keskmise vanaduspensioni tulumaksust.	KE	83,73	5,86	1,32	<i>Majanduslik populism.</i> Ühele rühmale elanikkonnast lubatakse kiires korras raha juurde anda, selgitamata täpsemalt, kui palju peab pensione tõstma, et "taastada nende ostujõud" ning mille arvelt selline pensionikasv tuleks. Kuna juba praegu on pensionikassa selges defitsiidis, ei arvesta selline lubadus majandusliku reaalsusega.
9	Alandame sammhaaval normaaltööaeg 40 tunnilt 32 tunnile nädalas palgataset alandamata, luues nii eeldusi efektiivsemaks tööajakasutuseks ja töövõime tagamiseks pikemateks aastateks.	ROH	82,41	5,77	1,68	<i>Majanduslik populism.</i> Lubatakse suurt fundamentaalset muutust, mille tegevusi ei sisustata. Jääb mulje nagu lubataks rahvale väiksema pingutuse eest samapalju raha.
10	Peatada maamüük välismaalastele ja kehtestada neile kinnisvaramaks.	EKRE	82,28	5,76	1,65	<i>Vastandumine välismaalastele üldiselt kui grupile.</i> Maamüügi keelamine välismaalastele on näide täiesti ebarealistlikust valimislubadusest. Vastavalt Euroopa Liidu ühisturu reeglitele peavad vähemalt EL kodanikele kehtima võrdsed reeglid maa ostmisel ja ka sellega kauplemisel ning kedagi ei tohi kodakondsuse alusel diskrimineerida.
11	Lubame, et Riigikogusse saamisel jagame pool erakonnale eraldatud riigipoolsest toetusest heategevuseks.	ROH	81,78	5,72	1,97	<i>Emotsionaalne loosung.</i> Valija heale taatele ja emotsionaalsusele rõhuv loosung, kus püütakse ennast näidata eriliselt õilsana.

12	Me lõpetame priiskava poliitikat, mis raiskab raha eneseimetlemisele ja reklaamile ning võtab selleks raha ilma häbenemata meie kõigi taskust, riigieelarvest. Me lõpetame erakondade ületoitmise!	VE	81,00	5,67	1,84	<i>Rahva nimel rääkimine, rahva ja eliidi vastandumine, emotsionaalne loosung</i> . Teisi erakondi sildistatakse tugevalt negatiivsete ja emotsionaalsete väljenditega - "priiskav", "eneseimetlev", "ületoitmine".
13	Töötame selle nimel, et aidata Venemaal vabaneda oma ajaloolistest ekspansionistlikest kammitsatest ning pöörduda oma kodanike heaolu ning riigi mainet 21. sajandil parandava sisemise moderniseerumise juurde.	IRL	80,72	5,65	1,98	<i>Emotsionaalne loosung</i> . Olgugi et lubadus on suunatud mitte selle eesmärgi saavutamisele, vaid "selle nimel töötamisele", on tegemist nii ebarealistliku kui erakordselt emotsionaalse kirjeldusega Venemaa probleemidest. On selgusetu, kuidas üks Eesti erakond Venemaa moderniseerumise teeni viib ja ühtlasi võib seda ülesannet rahulikumalt järel mõeldes nimetada ka "Venemaa demokratiseerimiseks".
14	Raiskamine ja dubleerimine [riigiaparaadis] tuleb lõpetada. Mugavustsooni ja toiduahelate aeg on läbi!	RÜE	79,71	5,58	1,82	<i>Eliidile vastandumine, emotsionaalne loosung</i> . Üldistav ja ebatäpne lubadus - apelleeritakse üldisele bürokraatiale ja ebaefektiivsusele, selgitamata lahti tegelikke ja täpsemaid kitsaskohti. Lubadust on täiendatud värvika lausega, kus valitsevaid erakondi kujutatakse üheselt korruptiivsete ja lodevatena.
15	Loome Eestis vähemalt 60 000 uut töökohta!	KE	79,22	5,55	1,57	<i>Majanduslik populism</i> . Lubadus eirab tegelikku konteksti. Eesti tööpuudus on üks Euroopa madalaimad ning süvenev probleem on töajärgu puudus. Ei ole selgitatud, milliseid rühmi ja kuidas tööturule tuuakse.
16	Kustutada abielus oleva noore pere kodulaenu 25 protsenti (arvestades keskmist kodulaenu suurust) iga perre sündinud lapse sünniga.	EKRE	77,06	5,39	1,83	<i>Majanduslik populism</i> . Tegemist on kuluka ja ebarealistliku valimislubadusega; vastandatakse abielus olevaid peresid teistele peredele. Lubaduse täpsem sisu jääb ebaselgeks - kas iga järgnev laps kustutab 25% tervest laenu või veerand laenujäägist (juba vähendatud teiste lastega)?
17	Vähendada maksukoormust, alandades käibemaksu 10 %-le, et anda majandusele jõuline kasvutõuge.	EKRE	76,77	5,37	1,70	<i>Majanduslik populism</i> . Taaskord on lubatud midagi täiesti ebarealistlikku, kui Eesti just Euroopa Liidust välja ei astu või EL-i seadusi tagasi ei pööra. EL miinimum käibemaksu määr on nimelt 15%. Käibemaksu on võimalik alandada küll teatud toodetel, ent lubadus lubab maksuandust just universaalselt.

18	Väärtustada kodakondsust, kehtestada omavalitsuste valimisõigus ainult kodanikele ning seista vastu topeltkodakondsusele.	EKRE	76,37	5,35	1,84	<i>Vastandumine teatud elanike gruppidele kodakondsuse alusel. Ebatäpne ja sellisel kujul ebarealistlik valimislubadus ja eirab reaalsust. Näiteks jääks sedasi suur osa Ida-Virumaa linnade ja Tallinna elanikest ilma võimalusest osaleda kohalikus demokraatlikus valitsemises.</i>
19	Me lõpetame ametkondade raiskava poliitika, mis ei juhi riiki säästlikult, vaid on välja arendanud tohutu riigibürokraatia, mis eksisteerib kohati vaid iseenda õigustamiseks ja toodab regulatsioone, mis sageli ei soodusta, vaid ahistavad Eesti arengut.	VE	76,10	5,33	1,97	<i>Rahva nimel rääkimine, rahva ja eliidi vastandumine, emotsionaalne loosung. Siin on koos üldised ja emotsionaalsed vastandumised (kodanikud ja ettevõtjad vs ametnikud) ning väga hägusad lahendused. Samas on juba aastaid riigi suuruse ja bürokraatia osas olnud ka palju tõsisemaid arutelusid ja lahenduste otsinguid, mistõttu on tegemist arutelus selge tagasiminekuuga.</i>
20	Tänane korrumppeerunud [Tallinna] linnavõim on kahjulik kogu Eestile, sest see takistab ettevõtluse arengut ja inimeste elatustaseme tõusu. Selline linn pole tänapäevane ega atraktiivne ei meie enda noorte ega ka mujalt pärit tippspetsialistide jaoks, keda vajavad meie ettevõtted. Seisame nii riigi kui linna tasandil selle eest, et Tallinnast saaks arengupiduri asemel selle vedur.	IRL	76,05	5,32	1,93	<i>Rahva nimel rääkimine, teisele parteile vastandumine, emotsionaalne loosung. Vastandutakse läbi Tallinna Keskerakonnale. Erinevate majandusnäitajate alusel on aga Tallinn Eesti majanduse üks peamisi mootoreid ning omavalitsuste võimekuste võrdlemise põhjal üks võimekamaid omavalitsusi.</i>
21	Kaotame kuudepikkused eriarstide järjekorrad.	RÜE	75,23	5,27	1,72	<i>Lihtsustatud lahendus keerukale probleemile. Võib kõlada hästi ja tunduda valijale ahvatlev, kuid ei paku konkreetseid lahendusi, ei seleta lahti nende hinda (rahalist katet) jne.</i>
22	Loome efektiivse üle-eestilise maakonnasisese tasuta ühistranspordi süsteemi.	KE	74,97	5,25	1,65	<i>Majanduslik populism. Võib kõlada hästi ja lubab valijale palju 'tasuta' asju, mis kaetakse ikkagi maksude kaudu. Lisaks võib lugejal tähelepanuta jääda (ja ongi arusaamatu) miks on fookuses just maakondade sisene transport ja mitte kogu riigi ühistranspordi korraldus.</i>
23	Tagame väikeste põhikoolide, gümnaasiumide ja kutsekoolide säilimise üle Eesti.	KE	74,42	5,21	1,67	<i>Lihtne lahendus keerulisele probleemile, reaalse olukorra eiramine. Lugejale võib jääda mulje, et lubatakse tänase status quo ja iga valija kodukoha kooli säilimist. Samas on erinevad koolivõrgu analüüsid näidanud, et lihtsalt säilitamine ei ole võimalik (see eeldaks oluliselt suuremate allikate leidmist koolivõrgu ülevalpidamiseks) ega mõistlik (lapsi lihtsalt ei jätku).</i>

24	Seista traditsiooniliste perekonnaväärtuste eest ja panna kooseluseadus rahvahääletusele.	EKRE	74,37	5,21	2,03	<i>Vastandamine erinevate ühiskonnagruppide vahel</i> (sh ka senise Riigikogu otsusele, mis on seadusena vastuvõetud). Probleemiks on ka inimõiguste ja -vabaduse küsimuse rahvahääletusele panek.
25	Tõstame miinimumpalga nelja aastaga 800 euronit (töoandjate, töövõtjate ja riigi kokkuleppel).	SDE	72,62	5,08	1,91	<i>Majanduslik populism</i> . Klassikaline lubadus tõsta kellegi 'tulu', mille saavutamine ei ole aga puhas regulatiivne samm, vaid vajab laiemat majanduskeskkonnaga arvestamist ja teiste osapoolte kaasatust.
26	Kogume uue valitsuse esimese kuue kuu jooksul kokku kogu avaliku sektori bürokraatia vähendamise ettepanekud ja viime need järgmise 12 kuu jooksul ellu, jälgides nende täitmist valitsuse tasandil.	IRL	71,30	4,99	2,16	<i>Vastandumine (meie vs bürokraatia) ning keerulise probleemi lihtsustamine</i> . Kõiki ettepanekuid on tõenäoliselt võimatu rakendada, sest need saavad ise juba vastuolulised olema.
27	Tõstame keskmise pensioni 560 euronit.	SDE	67,82	4,75	1,72	<i>Majanduslik populism</i> . Klassikaline lubadus tõsta kellegi 'tulu' tuues sealhulgas välja ka konkreetse summa, mis on aga keskmine näitaja ehk suurem osa pensionisaajatest hakkab sellest vähem saama. Prognoosid näitavad, et kehtivate reeglite kohaselt oleks 2019. aastaks keskmine vanaduspension ca 450 eurot. Siit edasi 560 euronit kasv tähendaks täiendavat kulu ca 360 mln eurot aastas, mis praeguste maksude puhul ei ole realistlik.
28	Muuta hambaravi tasuta tervishoiuteenuseks.	EKRE	66,58	4,66	1,89	<i>Majanduslik populism</i> . Meie tervishoiusüsteemi kontekstis väga kallis lubadus ja ei selgu, kuidas seda kavatsetakse rahastada. Praegu kulutavad inimesed ise hambaravi eest makstes ca 60 mln eurot aastas. Kui hambaravi tasuta teenuseks muuta, on need kulud tõenäoliselt märkimisväärselt suuremad. Näiteks 2015 aastal on kogu üldarstiabi (perearstid) kulu ca 92 mln, millest pearaha moodustab 56 mln eurot aastas.
29	Kehtestada rahvaalgatus: seaduseelnõu, mis saab 25 000 toetusallkirja läheb automaatselt rahvahääletusele.	EKRE	66,31	4,64	2,10	<i>Rahva nimel rääkimine, lihtsustamine</i> . Automaatne referendumile saatmine iga 25 tuhande allkirjaga hääletus oleks ebamõistlik ja tekitab illusiooni rahva arvamuse arvestamisest ilma tingimusteta (nt ei ole lisatud, et kas mingit laadi küsimusi ei tohiks sedasi rahvahääletusele panna).
30	Majanduskasvu ja töökohtade loomist soodustav maksureform – tööjõumaksude vähendamine 750 € töötaja kohta.	RE	65,60	4,59	1,92	<i>Majanduslik populism</i> . Kuigi tuluvähendused riigieelarvele ulatuksid ca 460 mln euronit, on selle katteallikate pool jäetud ebaselgeks. Jätab mulje, et see on töötajale suunatud, aga tegelikult ei pruugi need mõjud töötateni jõuda. Pikaajaliselt on küll võimalus, et tööjõumaksude vähenemine toob kaasa struktuursed efektid (nt uued töökohad), aga see ei realiseeru nii kiiresti.

31	Seisab vankumatult rahvusvahelistes organisatsioonides ja liitudes kommunismi kuritegelikuks ideoloogiaks tunnistamise eest.	RE	63,02	4,41	2,29	<i>Emotsionaalne loosung.</i> Mängitud on rahvusidentiteedi peale. Mitmete Euroopa riikide parlamentides tegutsevad kommunistlikud (nt Tšehhi, Kreeka) parteid, seega kommunistlik ideoloogia on erinevates demokraatlikes kordades aktsepteeritud ja jääb arusaamatuks, kuidas lubaja selle kuritegelikuks kavatseb tunnistada.
32	Vähendame Riigikogu liikmete arvu 71-ni, suurendades samas Riigikogu komisjonide ja ametnikkonna võimekust.	IRL	59,81	4,19	2,25	<i>Lihtsustatud lahendus keerukale küsimusele.</i> Riigikogu liikmete arvu kahanemine võib vähendada Riigikogu võimekust tegeleda keeruliste teemadega, samuti võib see muutus halvendada erkondade (eriti väiksemate) parlamendi töös osaleda. Rahaliselt on see muutus riigieelarve kontekstis marginaalne.
33	Tagame, et Eesti inimeste sotsiaalne kaitse on tagatud ka välisriikides elamise, töötamise ja viibimise korral.	SDE	57,86	4,05	2,06	<i>Lihtsustatud lahendus keerukale probleemile .</i> Ei selgu, mida see sisuliselt tähendab ja millist kaitset ning kellele see sisaldab. Jätab mulje, et ükskõik kelle ükskõik kus viimiseks on igasugune sotsiaalne kaitse tagatud.
34	Tõstame tulumaksuvaba miinimumi ning miinimumpalga vähemalt 500 euroni. Tulumaksu kuni 2% kasutamise otsustab maksumaksja soovi korral ise, toetades näiteks temale meelepärast MTÜd.	ROH	55,70	3,90	2,04	<i>Majanduslik populism.</i> Riigieelarve jaoks tähendab see ca 350-390 mln eurot vähem maksutulu, mis on väga suur summa. Ei selgu, mille arvelt see tuleb. Võrdluseks: 2014 a kulutati riigieelarvest kultuurile ja spordile kokku 190 mln; vanemahüvitise kulu oli 2014.a ca 171 mln.
35	Muudame tulumaksu reegleid nii, et kuni 500 eurot kuus teeniv töötaja on tulumaksust vabastatud.	IRL	39,48	2,76	1,93	<i>Majanduslik populism.</i> Eeldatav kulu võib olla 150-190 mln eurot aastas. Teisalt, kui miinimumpalga tõus jätkub, siis varsti ei tohikski olla täiskohaga töötavaid inimesi, kes saavad alla 500 euro palka ja siis oleks see muutuks ajutise efektiga. Võrdluseks: 2014 a olid politsei -ja piirivalvekuld ca 136 mln; õpetajate palgafond riigieelarvest 205 mln.

* Skoor väljendab protsentskaalal seda, kui populistlikuks vastavat loosungit peetakse. See väljendab 112 hindamisel osalenud inimeste arvamuste aritmeetilist keskmist igale üksikule väitele 35 väitest. Indeksi paremaks tõlgendamiseks on lõplik tulemus viidud 0 ja 100 vahele.

** Keskmise väljendab hindajate vastuste aritmeetilist keskmist skaalal 0-7, kus 7 väljendas kõige suuremat populismi.

*** Standardhälve näitab vastuste hajuvust. Mida väiksem on standardhälve, seda sarnasemalt antud lubadust/loosungit hinnati. Kõrge skooriga väidete osas oli arvamuste ühtsus suhteliselt suur, madalama skooriga arvamuste puhul erinesid vastajate hinnangud rohkem.

Miks seda tehti?

Algatuse eesmärk on muuta valimiskampaania kajastamist sisulisemaks, et valijad oskaksid populismi paremini ära tunda ja et ajakirjanikel oleks lihtsam valimiskampaaniat üldsuse jaoks mõtestada. Tänavust debatti jälgides on silma-kõrva jäänud küll hulgaliselt populistlikke lubadusi, kuid paraku ei ole nende populistlikkusele avalikkuses suurt tähelepanu pööratud.

Eestvedajate eesmärk pole ühegi konkreetset erakonna, kandidaadi või maailmavaate sildistamine, vaid seista vastu populismi levikule kampaanias. Kaugem siht on populismi probleemina ühiskonnas teadvustada ja juhtida avalikkuse ning erakondade tähelepanu populismi kasutamisega seotud probleemidele ning tagajärgedele.

Kuidas tehti?

Algatuse käigus hinnati populismi esinemist Riigikogusse kandideerivate erakondade valimisprogrammides. Valimisplatvormide kontentanalüüsi käigus sõeluti ligi 20 eksperdi osalusel välja erinevat tüüpi populistlikke lubadusi. Töötati läbi 250 lehekülge valimisplatvormide teksti, millest tuvastati valideerimise järel 35 populistlikku lubadust ja loosungit. Nende populistlikkust paluti ekspertidel ja arvamusiidritel hinnata skaalal 0-7, kus 7 väljendas kõige suuremat populismi. Oma hinnangu andsid 112 arvamusiidrit ja erinevate elualade eksperti. Nende hinnangute baasil ongi koostatud populistlike väidete edetabel.

Mis on populism?

Lähtusime mõistest, et populistlik on lubadus, mis rahva tahte viidates või rahva nimel rääkides eirab olemasolevat poliitilist-majanduslikku süsteemi, väärtusi ja võimalusi. Samuti võib populistlikuks pidada retoorikat, mis rõhutab ühiskondlikku konflikti, püüdes näidata inimesi ühtse grupina („meie“) ja vastandades neid nn anti-grupile („nemad“).

Populism ei seostu mingi kindla poliitilise ideoloogiaga. Populistid ja populistlikud lubadused võivad olla nii kui vasak- kui parempoolsed, nii liberaalsed kui konservatiivsed, samuti tsentristlikud.

Populism võib avalduda mitmel moel, näiteks:

- majanduslik populism - ilmselt ebarealistlikud rahalised lubadused;
- ülelihtsustatud lubadused, väga lihtsate lahenduste pakkumine keerulistele poliitilistele probleemidele;
- „voorusliku rahva“ ja „kurja võimu“ vastandamine;
- emotsionaalsed üleskutsed ja loosungid, mille sisu jääb ebaselgeks;
- kriisinarratiivi rõhutamine: populistlik retoorika põhineb tihti eeldusel, et ühiskonnas/poliitilises süsteemis on kriis ning vaja on kiireid muudatusi.

Kes tegid?

Juhtrühm

- **Annika Uudelepp**, mõttekoja Praxis juht, M.A. riigiteadustes (TLÜ), poliitika- ja riigiteaduste doktorant. Algatuse käivitaja ja eestvedaja.
- **Erkki Karo**, PhD, Tallinna Tehnikaülikooli Ragnar Nurkse Instituudi teadur.
- **Andres Reiljan**, võrdleva poliitika magister (TÜ); Valijakompass 2015 kodeerimismeeskonna juht.
- **Anna Karolin**, riigiteaduste B.A. (TÜ). Arengukoostöö Ümarlaura poliitikaekspert, valimiste valvur ja rahvusvaheliselt tunnustatud väitleja Eesti Väitlusseltsis.
- **Kajar Kase**, ajakirjandus B.A. (TÜ), Eesti Väitlusseltsi nõukogu liige, 15-aastase kogemusega väitluskohtunik, ETV saate Ringvaade vastutav toimetaja;
- **Aro Velmet**, ajaloo doktorant (NYU); M.A ajalugu (NYU), École Normale Supérieure'i Remarque'i Instituudi külalisteadur.

Küsitlustulemuste kokkuvõtte koostamine

Kristjan Vassil, PhD, Tartu Ülikooli riigiteaduste instituudi teadur. Valijakompassi 2011 ja 2015 eestvedaja.

Mihkel Solvak, PhD, Tartu Ülikooli riigiteaduste instituudi teadur. Valijakompassi 2011 ja 2015 meeskonna liige.

Hindajad, kes andsid nõusoleku oma nime avaldamiseks

Ain Aaviksoo	Igor Kopõtin	Rivo Noorkõiv	Ekaterina Taklaja
Kärt Anvelt	Taavi Kotka	Mart Noorma	Ivar Tallo
Anzori Barkalaja	Terje Kross	Meelis Oidsalu	Marek Tamm
Vitali Belobrovstev	Kitty Kubo	Tiit Ojasoo	Triinu Tombak
Rodion Denissov	Mihkel Kunnus	Mihkel Oviir	Anu Toots
Maria Derlõš	Leev Kuum	Mait Palts	Eva Truuverk
Raul Eamets	Sigrid Kõiv	Alari Paulus	Andrei Tuch
Ain Hanschmidt	Armin Kõomägi	Peep Peterson	Agu Uudelepp
Ahti Heinla	Jüri Käo	Kristjan Port	Koit Uus
Mall Hellam	Olesja Lagašina	Ivi Proos	Berk Vaher
Tiit Hennoste	Agu Laius	Allan Puur	Madis Vaikmaa
Hille Hinsberg	Veiko Lember	Erkki Raasuke	Heinz Valk
Martin Hurt	Enn Listra	Alari Rammo	Sulev Valner
Lauri Hussar	Hans H. Luik	Tiina Randma-Liiv	Urmas Varblane
Liia Hänni	Ott Lumi	Rasmus Rask	Raivo Vare
Argo Ideon	Matti Maasikas	Märt Rask	Sulev Vedler
Peeter Jalakas	Valle-Sten Maiste	Rein Raud	Enn Veskimägi
Maris Jõgeva	Heldur Meerits	Neeme Raud	Linnar Viik
Andreas Kaju	Enn Metsar	Olesja Rotar	Kadi Viik
Ott Karulin	Valeria Mihhailova	Mari-Liis Sepper	Heido Vitsur
Keit Kasemets	Priit Mikelsaar	Georg Sootla	David Vseviov
Rainer Kattel	Janek Mäggi	Martin Šmutov	
Merit Kopli	Arp Müller	Rein Taagepera	
Olari Koppel	Juri Nikolajev	Olari Taal	

** Korraldajatel on teada veel 19 inimese nimesid, kes hindamises osalesid, kuid nemad ei soovinud oma nime avaldada.*